

دیدنی های طبیعی و تاریخی و فرهنگی استان فارس

فارس از چند هزار سال پیش زیستگاه پر رونق اقوام بومی ایران، به ویژه، عیلامیان بوده است. به گزارش باشگاه خبرنگاران؛ فارس در کنیه‌های هخامنشی به صورت پارسه و در نوشته های یونانی به شکل پرسیس آمده و معرب آن، فارس است. یونانیان نام ایالت پرسیس را به اشتباه بر تمام ایران اطلاق می کردند. در جنوب ایران تا کرانه‌های خلیج فارس، سرزمینی گسترده است که از روزگاران باستان، پارس (فارس) نام داشته و از آغاز دوره اسلامی، مرکز آن شیراز بوده است.

این سرزمین از چند هزار سال پیش زیستگاه پر رونق اقوام بومی ایران و به ویژه، عیلامیان بوده و از این قوم، آثار بسیاری در گوشه و کنار فارس، هم چون کورنگون ممسنی، نقش رستم، تخت جمشید (مرودشت) به جای مانده است. سه هزار سال پیش از این، قومی که خود را آریایی می خواندند، از جنوب روسیه امروزی به فلات ایران سرازیر شدند و پس از زد و خوردهای فراوان با بومیان آن سامان، به پیروزی رسیدند و برای خود سکونتگاه هایی بر پا داشتند.

زیستگاه آریاییان، چوپان و گلدار و کوچ نشین بوده، زندگی قبیله ای داشتند. این آریاییان، قبیله‌های بزرگی داشتند که معروف تر از همه پارسیان، مادها، سکاها، بلخیان، سغدیان، خوارزمیان، هراتیان و پارتیان بودند. همه این قبیله‌ها به یک زبان بزرگ، اما با لهجه‌های متفاوت سخن می گفتند و سرزمین خود را به نام آریا و نیچ (ایران و یچ) می خواندند. پارسیان، یکی از اقوام ایرانی بودند که در سه هزار سال پیش به فارس آمدند و در چند مکان، از جمله در انشان (مالیان در ۴۶ کیلومتری شمال شیراز) و پاسارگاد ساکن شدند. پایتخت آنان، نخست پاسارگاد بود که بعدها، به همدان انتقال یافت.

استان فارس یکی از استان‌های مهم برای گردشگری کشور ایران بشمار می رود، چون مهم‌ترین آثار تاریخی و طبیعی و تمدن ایران در این استان قرار گرفته است، مهم‌ترین آثار تاریخی ایران، بلکه جهان، به نام تخت جمشید، در این استان و در شهرستان مرودشت قرار گرفته که خود سند معتبر تمدن ایران بحساب می آید. شهر زیبای شیراز نیز با داشتن شعرایی همچون حافظ و سعدی یکی از مشهورترین شهرهای ایران و جهان می باشد.

جاذبه های تاریخی و فرهنگی

مجموعه تخت جمشید: تخت جمشید را می توان مشهورترین مجموعه از دوران باستان در ایران به شمار آورد که در سطح جهانی نیز کاملاً شناخته شده است. احداث این مجموعه در دوره داریوش هخامنشی در حدود سالهای ۵۲۰ تا ۵۱۸ (پیش از میلاد: پ.م) شروع شد و در دوره پسر او، خشایار شاه هخامنشی نیز ادامه یافت. در دوره پادشاهان بعدی هخامنشی نیز فعالیت‌های در زمینه توسعه این مجموعه صورت گرفت. یکی از ویژگی‌های این مجموعه، این است که پیش و پس از آن، مجموعه‌ای با آن عظمت در تاریخ ایران ساخته نشده و هنوز هم منحصر به فرد است. ویژگی مهم دیگر تخت جمشید این است که بزرگترین و مهم‌ترین مجموعه طراحی شده از دوران باستان است که افزون بر عظمت و شکوه، جنبه آئینی نیز داشته است. البته در این زمینه نظریه‌های گوناگونی وجود دارد. برخی از پژوهشگران اظهار داشته اند که تخت جمشید یک جایگاه صرفاً آئینی و مذهبی بوده است، در حالی که در این متن اشاره شده که تخت جمشید گونه‌ای از دژهای حکومتی- تشریفاتی و سکوتی بوده که از لحاظ آئینی نیز اهمیت داشته است. دو آرامگاه در دیواره کوه مشرف به صفا تخت جمشید وجود دارد که گفته اند به اردشیر سوم و اردشیر دوم تعلق داشته است.

مجموعه تاریخی پاسارگاد: محوطه تاریخی پاسارگاد در ۷۰ کیلومتری شمال تخت جمشید، در ۳ کیلومتری جاده آسفالت شیراز - آبابده در استان فارس قرار دارد. منطقه‌ای که پاسارگاد در آن واقع شده، به دشت مرغاب معروف است. رود فلوار که در ایران باستان مقدس نامیده می‌شد، این دشت را سیراب می‌کند. پیش از این که شهر پاسارگاد در دشت مرغاب ساخته شود، این دشت از سابقه تمدنی ۳ هزار ساله برخوردار بود و روستاهایی چون تل نخودی، تل خاری (خری)، تل ۳ آسیاب و ۲ تولا که در هزاره چهارم و سوم پیش از میلاد، در آنها کشاورزی می‌شد، دارای رونق و شکوه ویژه‌ای بود.

مجموعه آثار پاسارگاد در محوطه‌ای به پهنای ۲ و درازای ۳ کیلومتر گسترده است. این آثار از شمال به جنوب، به ۵ گروه تقسیم می‌شوند:

- **صفا (ایوان مسقف)** عظیم تل تخت یا تخت مادر سلیمان و باروی (دیوار) خارجی آن
- **محوطه مقدس در شمال غرب آن**
- **ساختمان زندان**
- **مجموعه کاخ‌ها** شامل محوطه چهار باغ، با آب گذرها، حوضچه‌های سنگی و کان‌های پذیرایی یا بارعام، کاخ اختصاصی کوروش یا کاخ مسکونی، کوشک‌های الف و ب، درگاه و پل
- **آرامگاه کوروش** در فاصله ۱/۵ کیلومتری کاخ‌ها زندان سلیمان یکی دیگر از آثار بسیار زیبا در مجموعه تاریخی پاسارگاد است که به اوایل دوره هخامنشیان

تعلق دارد و بنای چهار گوش برج ماندی است که در دوران اسلامی به زندان سلیمان شهرت یافته و اکنون فقط یک دیواره آن باقی مانده است. گروهی آن را آرامگاه کمبوجیه، پسر و جانشین کوروش می دانند و بعضی آن را آتشفشان و برخی دیگر نیز گنج خانه کوروش نامیده اند؛ اما احتمال اینکه آرامگاه کمبوجیه باشد، بر دلایل استوارتری متکی است.

شهر تاریخی بیشاپور: بیشاپور یکی از شهرهای باستانی ایران در استان فارس است که در زمان ساسانیان ساخته شده و امروزه تنها ویرانه هایی از آن برجای مانده است. این شهر از قدیمی ترین شهرهایی است که تاریخچه ساخت آن، به صورت مکتوب در سنگ نوشته‌های موجود است. بیشاپور در شمال شهر کازرون و در فاصله ۲۳ کیلومتری آن (۱۱۰ کیلومتری شیراز) قرار گرفته و از شهرهای خوش آب و هوا و دارای طراحی و مهندسی ویژه آن روزگار بوده است.

شهر باستانی گور: شهر گور یا شهر فیروز آباد، در ۱۰۰ کیلومتری جنوب شیراز، یکی از پرجاذبه ترین و گنجاننده ترین شهرهای گردشگری ایران است. فیروز آباد تا قبل از حمله اسکندر به ایران، شهر گور نامیده می‌شد. اسکندر مقدونی این شهر را کاملاً ویران کرد و قرن‌ها بعد از اسکندر، اردشیر، مؤسس سلسله ساسانی، این شهر را احیا و آباد کرد، اما در حمله تازیان به ایران، این شهر دوباره ویران شد.

شهر تاریخی دارابگرد: شهر تاریخی و باستانی دارابگرد که در قدیم به آن دارابگرد نیز می گفتند، در ۶ کیلومتری جنوب شهر فعلی داراب در کنار جاده جدید داراب- شیراز قرار دارد. این شهر از کهن ترین شهرهای ایران و جهان محسوب می‌شود و پیشینه آن به بیش از ۲۵۰۰ سال می‌رسد. دارابگرد نام یکی از ۵ شهرستان ایالت پارس در ایران قدیم، به معنی شهر داریوش، تنها شهر بنامش به دست داریوش هخامنشی نبوده، اما شاید نخستین بنای مدور برپا شده به دست او بود که نام خود را بر آن نهاد.

نقش شاپور: نقش شاپور از بقایای شهری آباد بر جای مانده است. در خرابه های شهر شاپور، کم و بیش شالوده های بعضی عمارات نیز دیده می‌شود. خرابه های شهر در مکانی به نام «تنگ چوگان» در چند کیلومتری شهر کازرون قرار دارد.

نقش بهرام: در نه کیلومتری شهر نورآباد، در محوطه‌ای به نام سراب بهرام، نقش برجسته ای به طول ۳۸/۵ و عرض ۲/۶۰ متر وجود دارد که از جاذبه های تاریخی منطقه محسوب می شود.

سنگ نبشته پهلوی تنگ براقی: در شمال غربی پاسارگاد در تنگ براقی، سنگ نبشته ای به ابعاد ۱/۴۰ × ۱ متر، مشتمل بر ۱۶ سطر که هر سطر ۹۰ ساتی متر طول دارد، قرار گرفته است.

نقش رجب: در شمال تخت جمشید، نقش هایی از اردشیر بابکان و شاپور اول در پس رفته گی کوهستان حجاری شده که به «نقش رجب» معروف است.

نقش برجسته سراب بهرام: رسیده به نورآباد، پایین کوه در محوطه باصفایی که «سراب بهرام» خوانده می شود، نقش برجسته ای به درازای ۳۸/۵ متر و بلندی ۲/۹۰ متر حجاری شده است. در این نقش، بهرام دوم در وسط نشسته و در هر سمت او دو نفر از بزرگان ساسانی به حال احترام ایستاده و انگشت سیابه را به نشانه احترام رو به بالا نگه داشته اند.

نقش برجسته بهرام دوم: یکی دیگر از مهم ترین آثار تاریخی ساسانی، نقش برجسته بهرام دوم، پنجمین شهریار ساسانی است که در ۳۰ کیلومتری غرب جره و در جنوب کازرون واقع است. این نقش، نشان دهنده پیکار بهرام دوم با دو سر شیر است و پشت سر وی، خانواده بهرام و کرتیر (مویذ موبدان) ایستاده است.

نقش رستم: نقش رستم یکی از مهم ترین و زیباترین آثار باستانی است که در حدود ۵ کیلومتری تخت جمشید، در کوه حاجی آباد واقع است. آرامگاه چند تن از پادشاهان هخامنشی از جمله داریوش بزرگ و خشایارشا، نقش برجسته‌هایی از وقایع مهم دوران ساسانیان از جمله تاجگذاری اردشیر بابکان و پیروزی شاپور اول بر امپراتوران روم، بنایی موسوم به کعبه زرتشت و نقش برجسته ویران‌شده‌ای از دوران عیلامیان، در نقش رستم قرار دارد.

دروازه قرآن: بنای اصلی دروازه قرآن، بنای سنگی منسوب به «عضدالدوله دیلمی» بود و دو نسخه قرآن به خط ثلث عالی منسوب به «ابراهیم سلطان» فرزند شاهرخ تیموری، در اتاق بالای آن قرار داشت. مردم شیراز رسم داشتند که روز اول هر ماه قمری، از زیر قرآن های این دروازه عبور کنند و خود را تا آخر ماه در پناه آن قرار دهند. در سال ۱۳۱۶ شمسی برای تعریض خیابان، این بنای تاریخی منهدم شد. چند سال بعد حسین یگار بنای کنونی را کمی پایین تر از محل دروازه قرآن قدیم بنا کرد و با این اقدام، سنت شهر شیراز را احیا نمود.

عمارت باغ نشاط: این عمارت در ضلع شمالی پل عباسی لار و در میان فضایی سبز قرار گرفته و مقر حکومتی لار پس از صفویه بود.

بازار وکیل: این مجموعه ارزشمند، در شرق میدان شهرداری شیراز، کنار مسجد جامع واقع شده و از ساخته‌های کریم خان زند است. ساخت این مجموعه

تخت جمشید

آرامگاه سعدی

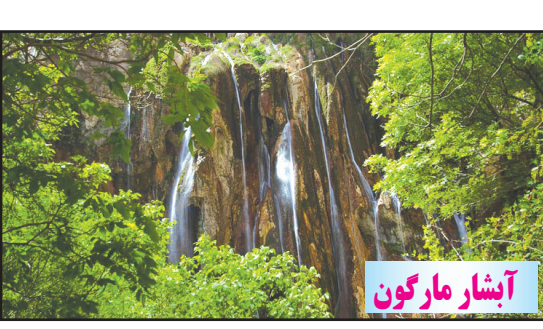
آرامگاه کوروش کبیر

بازار وکیل

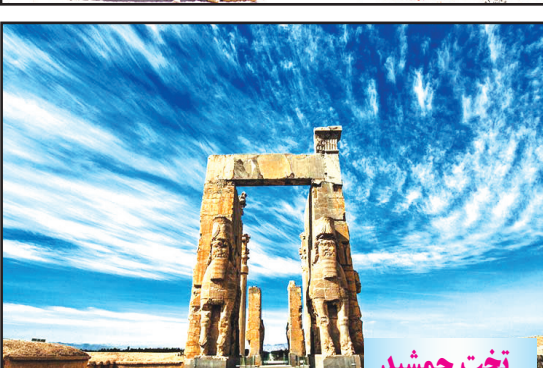
بیشاپور

آشتر مارگون

پارک ملی بמו

تخت جمشید

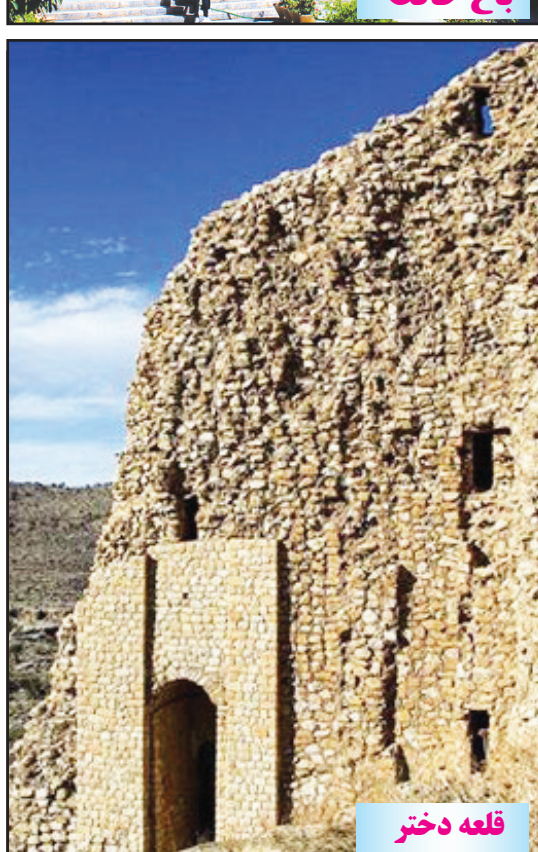
باغ ارم

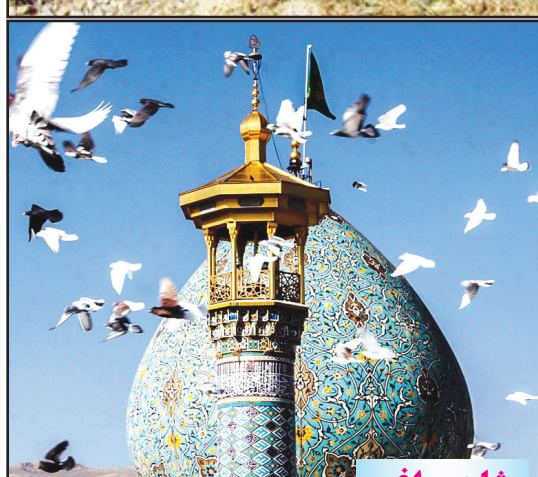
پارک ملی بمو

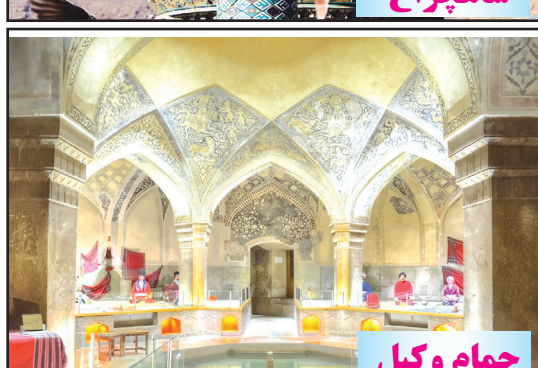
باغ حافظ

قلعه دختر

شاهچراغ

حمام وکیل